

POSTANOWIENIE

Dnia 31 października 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku E. I.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.
o rentę z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 31 października 2018 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 28 grudnia 2016 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] na rzecz radcy prawnego S. K. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych), powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawczyni w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 28 grudnia 2016 r., sygn. akt III AUa [...], oddalił apelację wnioskodawczyni od wyroku Sądu Okręgowego w P., sygn. akt VIII U [...], z 28 października 2015 r. oddalającego odwołanie wnioskodawczyni od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w P. z 9 stycznia 2012 r. odmawiającej wnioskodawczyni prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Wyrok Sądu Apelacyjnego odwołująca się, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika wyznaczonego z urzędu, zaskarżyła w części

oddalającej apelację. Zarzucono naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, to jest: (-) art. 285 § 2 k.p.c., art. 278 k.p.c. i art. 286 k.p.c. w związku z art. 387 k.p.c. przez poczynienie ustaleń co do niezdolności do pracy ubezpieczonej oraz stopnia tej niezdolności bez przeprowadzenia dowodu z opinii łącznej biegłych wszystkich specjalności wydających opinie odrębne (samodzielne) w sprawie, co uniemożliwiło ustalenie wzajemnego i jednoczesnego oddziaływania chorób i schorzeń o różnym podłożu medycznym na organizm ubezpieczonej, stopnia naruszenia jego sprawności i tym samym stopnia oraz czasu powstania niezdolności do pracy, które to naruszenie przepisów postępowania miało istotny wpływ na wynik sprawy, gdyż doprowadziło do niemożności ustalenia faktycznego stopnia niezdolności do pracy odwołującej się oraz okresu, w jakim ta niezdolność występowała; (-) art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. w związku z art. 385 k.p.c. przez przyjęcie, że nie posiadają merytorycznego znaczenia nowe okoliczności dotyczące stanu zdrowia odwołującej się, co skutkowało brakiem uchylecia decyzji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu. Ponadto, zarzucono naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest art. 57 ust. 1 i ust. 2 w zw. z art. 58 ust. 1 pkt 5 i ust. 2 oraz ust. 4 ustawy i dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.), przez ich niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że odwołująca się nie spełnia warunków do przyznania jej renty z tytułu niezdolności do pracy.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jako oczywiście zasadnej. Zdaniem skarżącej, wskazane wyżej naruszenie przepisów postępowania ma charakter oczywisty. Uzasadniając swoje stanowisko, podkreśliła, że naruszenie art. 285 § 2 k.p.c., art. 278 k.p.c. i art. 286 k.p.c. w związku z art. 387 k.p.c. polegające na nieuwzględnieniu zarzutów dotyczących braku przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych wszystkich specjalności, którzy wydawali opinie odrębne w sprawie, w sposób oczywisty stanowiło naruszenie prawa procesowego, gdyż tylko biegły sądowy jest władny ocenić łączny wpływ schorzeń różnego rodzaju na ocenę stopnia oraz czasu powstania zdolności do pracy. Tym samym, w ocenie skarżącej, Sąd odwoławczy, oceniając hipotetyczne znaczenie opinii łącznej wszystkich biegłych dla rozstrzygnięcia sprawy, w sposób

jednoznaczny naruszył przytoczone przepisy postępowania dowodowego, gdyż dokonał tej oceny, nie mając ku temu kompetencji oraz wiedzy specjalnej. Naruszenie art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. ma, zdaniem skarżącej, charakter oczywisty, ponieważ zgodnie z tym przepisem nakaz uchylenia decyzji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, wiąże się z wystąpieniem nowych okoliczności dotyczących stwierdzenia niezdolności pracy, a tego rodzaju okoliczności pojawiły się w tej sprawie (okoliczności wynikające z „wyników badań KT 16 kwietnia 2015 r. i 20 października 2015 r., karty informacyjnej z leczenia szpitalnego za okres 27 lipca 2015 r. do 17 sierpnia 2015 r. i karty informacyjnej z leczenia szpitalnego za okres od 9 stycznia 2015 r. do 16 stycznia 2015 r. oraz porady w IP z 21 kwietnia 2015 r.”).

Pełnomocnik skarżącej wniosł o zasądzenie na jego rzecz kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu według norm przepisanych powiększonej o należny podatek od towarów i usług, oświadczając jednocześnie, że opłata ta nie została zapłacona w żadnej części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie należy wskazać, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone w skardze kasacyjnej podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie podlegają ocenie dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania, podczas jej merytorycznego rozpoznania. Z tego wynika, że obydwa elementy skargi kasacyjnej powinny być przez stronę skarżącą wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione (art. 398⁴ § 1 oraz 2 k.p.c.) - por. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lipca 2014 r., I UK 65/14 (LEX nr 1482343). Uwzględniając wymogi stawiane przesłance przedsądu jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), w sytuacji powołania się na tą przesłankę przedsądu, strona skarżąca powinna w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywista zasadność i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia. Należy podkreślić, że o ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne

jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawnej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (por. przykładowo postanowienie Sądu Najwyższego z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134; postanowienie Sądu Najwyższego z 1 grudnia 2015 r., I PK 68/15, LEX nr 2021943).

Wniosek skarżący nie spełnia powyższych wymogów.

Odnosząc się do twierdzenia o oczywistej zasadności naruszenia art. 285 § 2 k.p.c., art. 278 k.p.c. i art. 286 k.p.c. w związku z art. 387 k.p.c., Sąd Najwyższy na tle indywidualnych stanów faktycznych spraw przyjmował, że mnogość schorzeń, która powoduje trudność w ustaleniu stopnia naruszenia sprawności organizmu chorego, może uprawnienie sądu wynikające z art. 285 § 2 k.p.c. przekształcić w obowiązek dopuszczania opinii biegłych wydanej po wspólnym badaniu i analizie dokumentacji lekarskiej, uwzględniającej wyniki badania jako całości i zawierającej wspólną konkluzję co do oceny zdolności zatrudnienia osoby badanej (por. wyroki Sądu Najwyższego z 21 maja 2009 r., I UK 3/09, LEX nr 509029; z 26 lipca 2011 r., I UK 29/11, LEX nr 1026622). Zarazem jednak nie ma normy (przepisu) o konieczności dopuszczania przez sąd dowodu z opinii łącznej biegłych lekarzy w każdej sytuacji, gdy u ubezpieczonego stwierdza się więcej niż jedno schorzenie. Brak jest zatem podstaw do formułowania ogólnej tezy, że przepisy postępowania wymagają, by biegli - jeżeli zachodzi potrzeba zasięgnięcia opinii kilku biegłych - zawsze składali tylko jedną wspólną opinię. Przy podejmowaniu takiej decyzji należy mieć na uwadze przede wszystkim okoliczności faktyczne sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2017 r., II UK 192/16, LEX nr 2312023). Zatem, aby zarzut nieprzeprowadzenia dowodu z łącznej opinii biegłych wszystkich specjalności był zasadny, konieczne jest wykazanie występowania w stanie faktycznym sprawy okoliczności przemawiających za uznaniem, że niewykorzystanie takiego środka dowodowego miało istotny wpływ na wynik sprawy, czego skarżąca nie uczyniła.

Przechodząc z kolei do oceny twierdzenia o oczywistej zasadności naruszenia przez Sąd odwoławczy art. 477¹⁴ § 4 k.p.c., zarzut ten opiera się na

błędym założeniu, że Sąd odwoławczy jest uprawniony do skorzystania z rozwiązania przewidzianego tym przepisem. Odwołując się do utrwalonego w orzecznictwie stanowiska, przepis ten ma zastosowanie wyłącznie w postępowaniu pierwszoinstancyjnym (por. wyroki Sądu Najwyższego z 5 kwietnia 2007 r., I UK 316/06, OSNP 2008 nr 13-14, poz. 199; z 4 lipca 2007 r., II UK 280/06, OSNP 2008 nr 17-18, poz. 260; z 16 maja 2008 r., I UK 385/07, OSNP 2009 nr 17-18, poz. 240; z 5 listopada 2009 r., II UK 102/99, LEX nr 574539; z 11 maja 2012 r., I UK 411/11, LEX nr 1214553; 5 czerwca 2013 r., III UK 147/12, LEX nr 1619190; z 18 grudnia 2014 r., II UK 96/14, LEX nr 164287). Sąd odwoławczy kontroluje prawidłowość postępowania przez sądem pierwszej instancji, w tym decyzję o zastosowaniu bądź niezastosowaniu przez ten sąd art. 447¹⁴ § 4 k.p.c. Tym samym dla skutecznego postawienia zarzutu kwalifikowanego (oczywistego) naruszenia art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. przez sąd drugiej instancji konieczne jest powiązanie go z przepisami stosowanymi w postępowaniu apelacyjnym (por. wyrok Sądu Najwyższego z 17 marca 2011 r., I UK 332/10, LEX nr 811827). W konsekwencji zarzut oparty jedynie na naruszeniu art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. nie jest skuteczny.

Na koniec należy podkreślić, że wobec związania granicami podstaw kasacyjnych (art. 398¹³ § 1 k.p.c.), powinność Sądu Najwyższego sprowadza się jedynie do rozpoznania zarzutów materialnoprawnych i procesowych, które zostały przytoczone przez skarżącą i są dopuszczalne w świetle art. 398³ k.p.c., nie obejmuje zatem poszukiwania i uwzględnienia przez Sąd Najwyższy z urzędu innych - występujących w sprawie obiektywnie, lecz niewytkniętych przez skarżącą - uchybień materialnoprawnych i procesowych, bez względu na ich ciężar i znaczenie dla wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 7 września 2016 r., IV CSK 728/15, LEX nr 2111412; z 12 stycznia 2017 r., II UK 519/15, LEX nr 2209109; z 12 stycznia 2017 r., I CSK 745/15, LEX nr 2240406).

Z tych powodów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.

Uwzględniając wniosek pełnomocnika skarżącej o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, o kosztach tych orzeczono na podstawie art. 22³ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 233 ze zm.), § 16 ust. 4 pkt 2 w związku z § 15 ust. 2 rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1715) oraz art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.